

Biuletenio tematika ir tema

Klimato kaita

Biuletenio laidos antraštė, probleminis klausimas

Klimato migracija kaip geopolitinis iššūkis: globalios tendencijos ir pasekmės Lietuvos bei viso Baltijos regiono saugumui

Esminiai žodžiai

Klimato kaita, klimato migracija, migracija, geopolitika, Lietuva, Baltijos regionas

Serija ir registracijos numeris

S-2026-9

Leidimo data

2026-10-14

Leidimo vieta

Vilnius

Žanras

☒ Analitinė apžvalga ☐ Kita

Šaltiniai: kategorijos

- ☒ Teisės aktai ☒ Politinė komunikacija
☒ Analitinių centrų kūriniai / leidiniai
☒ Žiniasklaidos turinys ☐ Socialinių tinklų turinys
☐ Statistiniai duomenys ☐ Mokslo darbai
☐ Metainformaciniai produktai
☐ Išviešinti slapti / privatūs duomenys

Šaltiniai: nuo - iki

2020 01 01 -
2026 09 30

Šaltiniai: kalbos

- ☒ Lietuvių k. ☒ Lenkų k.
☒ Anglų k. ☒ Kitos ES kalbos
☐ Rusų k. ☒ Kitos

Citavimui (APA stiliumi)

Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2026). *Klimato migracija kaip geopolitinis iššūkis: globalios tendencijos ir pasekmės Lietuvos bei viso Baltijos regiono saugumui* (S-2026-9). Vilnius.

Kontaktiniai duomenys

Informacijos analitikos skyrius; analitika@lnb.lt. Nacionalinė biblioteka, Gedimino pr. 51, 01109 Vilnius.

Turinio apžvalga

Šios analitinės apžvalgos objektas – klimato kaitos ir gyventojų mobilumo sąveika, jos geopolitinė dinamika bei galimos netiesioginės pasekmės regioniniam ir nacionaliniam saugumui. Tikslas:

- sistemiškai įvertinti klimato veiksmų sąveiką su migracija ir saugumo rizikomis;
- identifikuoti Baltijos regionui ir Lietuvai aktualius scenarijus;
- nustatyti strateginio pasirengimo galimoms pokyčiams ir atsparumo didinimo sritis.

1. Įžanga

Klimato kaita tarptautinių santykių ir saugumo studijose vis plačiau vertinama ne vien kaip ekologinis ar techninis iššūkis, bet ir kaip sisteminis rizikos veiksnys. 2022 m. NATO strateginėje koncepcijoje ji įvardijama kaip „križių ir grėsmių daugiklis“, galintis didinti konfliktus, tarptautinių santykių trapumą ir geopolitinę konkurenciją. Tiesa, toks vertinimas nereiškia požiūrio, kad klimato pokyčiai savaime kelia konfliktus, skatina migraciją ar lemia valstybių žlugimą. Šio faktoriaus įtaka priklauso nuo konkrečių socialinių ir politinių kontekstų, institucijų gebėjimo prisitaikyti prie naujų aplinkybių, visuomenių pažeidžiamumo ir pan.¹

¹ NATO. (2022). Strategic Concept. Prieiga per internetą: <https://www.nato.int/content/dam/nato/webready/documents/publications-and-reports/strategic-concepts/2022/290622-strategic-concept.pdf>

Sausros, karščio bangos, vandens stoka, jūros lygio kilimas ir ekstremalios meteorologinės sąlygos gali mažinti užtikrintumą dėl pragyvenimo šaltinių, didinti įtampą maisto ir vandens tiekimo sistemose bei skatinti gyventojų mobilumą. Vis dėlto šie procesai susiję su įvairiais kitais reiškiniais – skurdu, nelygybe, žmonių populiacijos kai kuriose vietovėse augimu, politine diskriminacija, ginkluotais konfliktais, instituciniu silpnumu ir pan. Todėl **į klimato migraciją turėtų būti žvelgiama kaip į daugialypio priežastinio proceso dalį, o ne tiesioginį ir vienareikšmį klimato kaitos padarinį.**²

Klimato poveikis gyventojų mobilumui gali pasireikšti įvairiomis formomis – kaip sezoninis ar laikinas persikėlimas, migracija iš kaimo į miestą, persikraustymas šalies viduje, tarpvalstybinis judumas arba, priešingai, priverstinis nejudumas, kai labiausiai pažeidžiami gyventojai galbūt norėtų išvykti, bet neturi tam pakankamai išteklių. Pasaulio banko 2018 m. analizėje „Groundswell“ ypač pabrėžiama vidinės klimato migracijos reikšmė ir nurodoma, kad didelė dalis klimato nulemtų persikėlimų pirmiausia vyksta valstybių viduje.³

Taigi, nėra pagrindo vienareikšmiškai tvirtinti, kad ekologinis spaudimas neišvengiamai sukuria seką „kaimas – miestas – užsienis – Europa“. Toks scenarijus tam tikrais atvejais galimas, tačiau migracijos kryptį ir mastą labiau lemia regionų ekonominės galimybės, valstybių politika, žmonių socialiniai tinklai, transporto prieinamumas, saugumo padėtis ir individualių namų ūkių ištekliai.

Šios analitinės apžvalgos objektas – klimato kaitos ir gyventojų mobilumo sąveika, jos geopolitinė dinamika bei galimos netiesioginės pasekmės regioniniam ir nacionaliniam saugumui. Siekiama sistemiškai įvertinti klimato veiksnių įtaką migracijai ir saugumui, identifikuoti tiek Lietuvai, tiek visam Baltijos regionui aktualius scenarijus ir išryškinti kai kuriuos proaktyvius strateginio pasirengimo galimiams pokyčiams bei atsparumo didinimo žingsnius.

² Nair, P. (2026 m. rugpjūčio 5 d.). Ceuta and Melilla: how the colonial legacies of these cities have shaped migration in the region. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/ceuta-and-melilla-how-the-colonial-legacies-of-these-cities-have-shaped-migration-in-the-region-288846>

Tung, D. (2026 m. rugpjūčio 26 d.). Crisis de Ceuta: la narrativa de la "invasión" de migrantes pone en peligro el suministro alimentario y la economía de Europa. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/crisis-de-ceuta-la-narrativa-de-la-invasion-de-migrantes-pone-en-peligro-el-suministro-alimentario-y-la-economia-de-europa-290457>

Matthew, A. R. (2008). Resource Scarcity: Responding to the Security Challenge. Prieiga per internetą: <https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/2015/06/rscar0408.pdf>

³ Rigaud K. K., de Sherbinin A., Jones, B., Bergmann, J., Clement, V., Ober, K., Schewe, J., Adamo, S., McCusker, B., Heuser, S., Midgley, A. (2018). Groundswell: Preparing for Internal Climate Migration. Prieiga per internetą: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/846391522306665751/pdf/124719-v2-PUB-PUBLIC-docdate-3-18-18WBG-ClimateChange-Final.pdf>

de Campos, R. S., Ranjit, N., Siddiqui, T. (2026 m. rugpjūčio 17 d.). Climate change is driving some entire communities to relocate – but simply moving isn't enough. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/climate-change-is-driving-some-entire-communities-to-relocate-but-simply-moving-isnt-enough-288900>

osce. (2025). Climate Mobility and Security in South Eastern Europe. Prieiga per internetą: [https://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/21023/1/Climate-Mobility-Security%20SEE%20\(1\).pdf](https://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/21023/1/Climate-Mobility-Security%20SEE%20(1).pdf)

Žeromskaitė, L. (2023 m. spalio 12 d.). A. Chemlali: migracija tapo Europos Achilo kulnu. Prieiga per internetą: <https://iq.lt/kava-su-iq-a-chemlali-migracija-tapo-europos-achilo-kulnu/408050>

Emilsson, H. (2026 m. rugsėjo 7 d.). Immigration in Sweden: how the country went from one of Europe's most welcoming to one of its most restrictive. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/immigration-in-sweden-how-the-country-went-from-one-of-europes-most-welcoming-to-one-of-its-most-restrictive-288995>

Meksikos pareigūnai sulaukė aštuonis migrantų gabentojus į JAV. (2026 m. rugpjūčio 29 d.). Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/meksikos-pareigunai-sulaike-astuonis-migrantu-gabentojus-i-jav-57-2752916>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

2. Globalios klimato migracijos dinamika ir geopolitinis matmuo

Šaltinių analizė atskleidžia, kad tarp aktyviausių **potencialių klimato migracijos židinių** šiuo metu yra Sahelis ir dalis Užsachario Afrikos, Pietų Azija, Centrinė Amerika ir mažosios Ramiojo vandenyno salos.

Pagrindiniai klimato migracijos iš **Sahelio ir Užsachario Afrikos** gamtiniai veiksniai yra sausros, kritulių nepastovumas, karščiai, dirvožemio degradacija, o papildančios rizikos – skurdas, konfliktai, silpna institucinė sistema ir didelė priklausomybė nuo agrarinės ekonomikos. Šiame regione galimos gyventojų mobilumo formos: vidinis persikėlimas ir regioninė (kai kuriais atvejais tolimesnė tarpreregioninė) migracija.

Pietų Azijoje pagrindinės klimatinės grėsmės yra jūros lygio kilimas, potvyniai, ciklonai, karščiai ir senkantys kokybiško geriamojo vandens ištekliai, o socialinės – didelis gyventojų tankis, urbanistinis spaudimas ir nelygybė. Šių veiksnių kompleksas gali paskatinti gyventojų persikėlimą Pietų Azijos šalių viduje, regioninį mobilumą ir darbo migraciją.

Centrinėje Amerikoje migracijos šalių viduje ir regione bei dalies gyventojų persikėlimo į Šiaurės Ameriką priežastimi gali tapti tokių su klimato kaita susijusių reiškinių, kaip sausros, ekstremalūs krituliai, uraganai, ryškūs žemės ūkio produktyvumo svyravimai, sąveika su skurdo, smurto, nusikalstamumo ir nepakankamai išvystytos socialinės apsaugos rizikomis.

Mažųjų **Ramiojo vandenyno salų** valstybėms iššūkių kelia jūros lygio kilimas, pakrančių erozija, sūraus vandens skverbimasis į gėlo vandens telkinius, taip pat itin ribota teritorija ir didelė infrastruktūros koncentracija. Galimi sprendimai – gyventojų perkėlimas valstybių viduje, planinis jų iškėlimas į užsienio valstybes, dvišaliai susitarimai šiuo klausimu.

Aptartieji regionai labai skirtingi, todėl nevienodi ir su klimato kaita susijusio jų gyventojų mobilumo mechanizmai. Taigi, **tikslingiau diskutuoti ne apie vieną universalų klimato migracijos maršrutą, bet apie skirtingas judėjimo sistemas.** Taip pat svarbu atsižvelgti į tai, kad klimato poveikis gali būti persikėlimą skatinantis faktorius, tačiau kai kuriais atvejais jis kaip tik riboja galimybes migruoti, pvz., itin skurdžiai gyvenantiems asmenims.⁴

Klimato veiksniai gali didinti konkurencinę įtampą dėl vandens, žemės ir pragyvenimo šaltinių, ypač vietovėse, kuriose šie ištekliai yra riboti, o už konfliktų sprendimą atsakingos institucijos – silpnos. Pvz., derlingos žemės, pievų ir vandens atsargų pokyčiai Sahelio regione gali padidinti trintį tarp gyvulininkystės ir žemdirbystės besiverčiančių bendruomenių ir pakurstyti visuomenėje jau esančias įtampas.

⁴ Smith, D., Vivekananda, J. (2007 m. lapkritis). Climate of Conflict: The links between climate change, peace and war. Prieiga per internetą: <https://www.international-alert.org/app/uploads/2021/09/Climate-Change-Climate-Conflict-EN-2007.pdf>
Balanche, F. (2025 m. gegužės 6 d.). Climate change and conflicts in the Middle East. Prieiga per internetą: <https://www.hoover.org/research/climate-change-and-conflicts-middle-east>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

Klimato krizės poveikis maisto sistemos tvarumui nagrinėtas LNB analitinėje apžvalgoje S-2024-2⁵.

Vis dėlto konfliktų negalima pateisinti vien klimato kaita. Smurto eskalacijai paprastai didesnę reikšmę turi politinis valdymas, valstybės pajėgumas, ginkluotų grupių veikla, nelygybė, etninė ir politinė diskriminacija bei istorinės konfliktų trajektorijos. **Klimato veiksniai dažniausiai pasireiškia kontekste kaip rizikų daugikliai, o ne kaip savarankiška konflikto priežastis.**⁶

Migrantų instrumentalizavimas yra atskira saugumo problema, kurios negalima tapatinti su klimato migracijos klausimu. Priešiškos valstybės gali organizuoti ar skatinti pažeidžiamų trečiųjų šalių piliečių judėjimą prie Europos Sąjungos (ES) išorės sienų, siekdamos daryti Bendrijai politinį spaudimą, destabilizuoti neteisėtus migrantus priimančią valstybę ir išnaudoti teisinius ir humanitarinius jos įsipareigojimus.⁷

⁵ Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2024). Klimato krizės poveikio maisto sistemos tvarumui aspektai (S-2024-2). Prieiga per internetą: <https://lnb.lt/images/public/documents/S-2024-2.pdf>

⁶ Rosina, M. (2026 m. rugpjūčio 4 d.). The Ceuta border incident shows how EU migration can be weaponised – but overall levels are declining. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/the-ceuta-border-incident-shows-how-eu-migration-can-be-weaponised-but-overall-levels-are-declining-288994>

Atlantic Centre. (2025). Report Number 5. Climate Change and Security Challenges in the Atlantic. Prieiga per internetą: https://www.defesa.gov.pt/pt/pdefesa/ac/seminar-ac/VII/Documents/AC_Report_number_5_20_compressed.pdf

Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Lithuania. (2023). Lithuania's Indo-Pacific Strategy: For a Secure, Resilient and Prosperous Future. Prieiga per internetą: <https://www.urm.lt/storage/main/public/uploads/2024/02/eng-strategy.pdf>

Bakaitė, J. (2026 m. rugpjūčio 24 d.). Kada prireikia tik paskutinio lašo: kas slypi už migrantų krizės Seutoje. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3028194/kada-prireikia-tik-paskutinio-laso-kas-slypi-uz-migrantu-krizes-seutoje>

El Khalil, K. (2026 m. rugpjūčio 17 d.). Ceuta's border crisis is about geopolitics, not just migration. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/ceutas-border-crisis-is-about-geopolitics-not-just-migration-289098>

„Politico“: Meloni reakciją į migrantus Seutoje padiktavo priešrinkiminiai skaičiavimai. (2026 m. rugpjūčio 10 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3017187/politico-meloni-reakcija-i-migrantus-seutoje-padiktavo-priesrinkiminiai-skaiciavimai>

Bakutis, R. (2026 m. rugpjūčio 5 d.). Kas slypi už migracijos krizės Seutoje. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pozicija/679/3012083/romualdas-bakutis-kas-slypi-uz-migracijos-krizes-seutoje>

⁷ Andriejauskaitė, J. (2026 m. rugpjūčio 12 d.). Nuo Baltarusijos iki Maroko: ar migracija tampa naujuoju Europos Sąjungos hibridiniu ginklu? Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/nuo-baltarusijos-iki-maroko-ar-migracija-tampa-naujuoju-europos-sajungos-hibridiniu-ginklu-56-2740342>

Balčiūnas, A. (2026 m. rugpjūčio 7 d.). Žalingas atsakas į migrantus Seutoje: ES elgesys skatina kaimynių šantažą. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3013156/zalingas-atsakas-i-migrantus-seutoje-es-elgesys-skatina-kaimyniu-santaza>

Latvija: Minskas turi žinoti apie migrantų tunelius. (2026 m. rugpjūčio 28 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3035029/latvija-minskas-turi-zinoti-apie-migrantu-tunelius>

Bakaitė, J. (2026 m. rugpjūčio 24 d.). Kada prireikia tik paskutinio lašo: kas slypi už migrantų krizės Seutoje. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3028194/kada-prireikia-tik-paskutinio-laso-kas-slypi-uz-migrantu-krizes-seutoje>

Montgomery, M. (2026 m. vasario 10 d.). Weaponized Mass Migration: A Security Risk to Europe and the United States. Prieiga per internetą: <https://www.fdd.org/analysis/2026/02/10/weaponized-mass-migration/>

Council of the Baltic Sea States, Ministry of the Interior and Administration of Poland. (2026 m. birželis). Instrumentalisation of Migration in the Baltic Sea Region. Prieiga per internetą: <https://cbss.org/wp-content/uploads/2026/06/tf-thb-policy-brief-instrumentalisation-of-migration-2026.pdf>

Talik, M. (2024 m. lapkričio 13 d.). Between Security and Human Rights: Addressing State-Sponsored Instrumentalization of Migration by Belarus and Russia. Prieiga per internetą: <https://pulaski.pl/en/between-security-and-human-rights-addressing-state-sponsored-instrumentalization-of-migration-by-belarus-and-russia/>

Analitikai: migrantų antplūdį į Seutą paskatino internete skelbiama dezinformacija. (2026 m. rugpjūčio 6 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3013343/analitikai-migrantu-antpludi-i-seuta-paskatino-internete-skelbiama-dezinformacija?srsltid=AU7gw4XEBQ34rJEDzkipMTenKFcr6aRlyqw8tdtd34-A3Qh8eagTgXn4u>

Torcu, D. (2026 m. liepos 31 d.). How the Ceuta border-crossing incident immediately played into the hands of Spain's far right. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/how-the-ceuta-border-crossing-incident-immediately-played-into-the-hands-of-spains-far-right-288859>

Aklalouch, F. Z. (2026 m. rugpjūčio 5 d.). „They walk among us“: the White House's "aliens" page and the dehumanisation of undocumented migrants. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/they-walk-among-us-the-white-houses-aliens-page-and-the-dehumanisation-of-undocumented-migrants-288967>

Seutos gyventojai griebėsi kraštutinių priemonių: padegė paplūdimį, kur miegojo migrantai. (2026 m. rugpjūčio 28 d.). Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/seutos-gyventojai-griebesi-krastutiniu-priemoniu-padege-papludimi-kur-miegojo-migrantai-57-2752562>

Ispanijos premjeras: Marokas nekaltas dėl krizės Seutoje. (2026 m. rugpjūčio 31 d.). Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/pedro-sanchezas-atmeta-maroko-pareigunu-atsakomybe-del-migrantu-antpludzio-57-2753588>

Jakštas, M. (2026 m. rugpjūčio 31 d.). Ispanijos premjeras dėl Seutos krizės kaltino ultradešiniuosius, su Rusija ir Izraeliu siejamus tinklus. Prieiga per internetą: <https://m.vilniaus.diena.lt/naujienos/pasaulis/ekonomika-ir-politika/ispanijos-premjeras-del-seutos-krizes-kaltino-ultradesiniuosius-1772482>

Potencialių migrantų pažeidžiamumą gali padidinti ne tik klimato krizės, bet ir ekonomikos recesija ar įvairūs konfliktai. Taigi, hibridinei grėsmei kelti gali būti pasitelkiami ne vien klimato migrantai. 2021 m. krizė prie ES rytinės sienos parodė organizuotos migracijos galimybes, o jos priežasčių nereikėtų supaprastinti ir sieti vien su klimato kaita.⁸

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1359 - vienas svarbiausių Bendrijos teisės aktų, sudarančių naująjį Migracijos ir prieglobsčio paktą (angl. *Pact on Migration and Asylum*), nustato teisinį pagrindą, kaip valstybėms narėms reaguoti į migracijos krizes, su šia sritimi susijusias *force majeure* ir migrantų instrumentalizavimo situacijas taikant laikinus mechanizmus ir tam tikras nuo bendrųjų taisyklių nukrypstančias priemones. Konkrečių išimtinių procedūrų taikymas turi būti vertinamas pagal reglamento sąlygas, taip pat laikantis ES bei tarptautinės teisės standartų.⁹

3. ES saugumo ir užsienio politikos darbotvarkė klimato krizės fone

Pietiniam ES pasieniui būdingi ilgalaikiai ir daugialypiai migracijos procesai, kuriems įtaką daro įvairūs sunkiai valdomi veiksniai, tokie kaip konfliktai, ekonominė nelygybė, politinis nestabilumas ir kai kuriais atvejais klimatas. Rytiniame perimetre, siekiant daryti spaudimą Bendrijai, daugiau problemų kelia priešiškos valstybių palaikoma neteisėta migracija. **Šie du reiškiniai gali persidengti, tačiau nėra lygiareikšmiai.**¹⁰

Izraelis kirtu Ispanijos premjerui: „Tai – šmeižikiškas melas“ (2026 m. rugpjūčio 31 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/del-pastabu-apie-seuta-izraelis-ispnijos-premjera-pedro-sancheza-kaltina-izuliu-melu-57-2754012>

Tūkstančiai žmonių Ispanijoje protestavo prieš vyriausybės migracijos politiką. (2026 m. rugsėjo 3 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3041036/tukstanciai-zmoniu-ispnijoje-protestavo-pries-vyriausybes-migracijos-politika>

⁸ El Khalil, K. (2026 m. rugpjūčio 17 d.). Ceuta's border crisis is about geopolitics, not just migration. Prieiga per internetą:

<https://theconversation.com/ceutas-border-crisis-is-about-geopolitics-not-just-migration-289098>

European Parliament. (2025 m. balandžio 4 d.). Question for written answer E-10-2025-001633 to the Commission: Weaponisation of migration by Russia and implications for EU border security. Prieiga per internetą: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-10-2025-001633_EN.html

Liszkowska, D. (2026). The Instrumentalization of Migration as a Challenge to European Union Border Security: The Case of Lithuania.

Prieiga per internetą:

https://www.researchgate.net/publication/403195973_The_Instrumentalization_of_Migration_as_a_Challenge_to_European_Union_Border_Security_The_Case_of_Lithuania

Trunov, I. (2026 m. rugpjūčio 21 d.). Užsieniečiai Lietuvoje: tarp baimės antraščių ir realybės. Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pozicija/679/3027261/ivan-trunov-uzsienieciai-lietuvoje-tarp-baimes-antrasciu-ir-realybes>

JK mieste po protestų prieš migrantus sulaukyti penki asmenys. (2026 m. rugpjūčio 7 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulis/jk-mieste-po-protestu-pries-migrantus-sulaukyti-penki-asmenys-57-2739098>

Migrantai puolė išplaukiantį laivą, sustabdyti mėginusius prancūzų policininkus. (2026 m. rugpjūčio 21 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3028030/migrantai-puole-isplaukianti-laiva-sustabdyti-meginusius-prancuzu-policininkus>

Linkevičiūtė, L. (2026 m. rugpjūčio 13 d.). Prie Kretos krantų per 48 valandas išgelbėti 327 migrantai. Prieiga per internetą:

https://www.delfi.lt/naujienos/uzsienyje/prie-kretos-krantu-per-48-valandas-isgelbeti-327-migrantai-120289626?utm_source=delfi&utm_medium=piano&utm_campaign=hitPaywall&popupCount=0

Ispanija išardė didelį neteisėto migrantų gabenimo tinklą Viduržemio jūros regione. (2026 m. rugpjūčio 7 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3014187/ispnija-issarde-dideli-neteiseto-migrantu-gabenimo-tinkla-vidurzemio-juros-regione>

Cloquell Lozano, A., Pérez, B. F., Lacomba Vazquez, J., Perelló Carrascosa, M. I. (2025 m. birželio 19 d.). Does climate change lead to more migration? Here's why researchers can't agree on the evidence. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/does-climate-change-lead-to-more-migration-heres-why-researchers-cant-agree-on-the-evidence-285306>

Safra de Campos, R., Ranjit, N., Siddiqui, T. (2025 m. rugpjūčio 17 d.). Climate change is driving some entire communities to relocate – but simply moving isn't enough. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/climate-change-is-driving-some-entire-communities-to-relocate-but-simply-moving-isnt-enough-288900>

⁹ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1359, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES)

2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas, ir Reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos Bendrųjų nuostatų nuostatos. Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX:32024R1359>

¹⁰ Ispanijos Seutos eksklave protestuotojai padegė migrantų stovyklą. (2026 m. rugpjūčio 28 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3035038/ispnijos-seutos-eksklave-protestuotojai-padege-migrantu-stovykla>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra „Frontex“ ir ES situacinio stebėjimo pajėgumai išlieka svarbūs sienų valdymo ištekliai, tačiau kai kuriais kritiniais atvejais jų atsaką gali varžyti reikalavimas operatyvinius veiksmus derinti su pagrindinėmis ES bei tarptautinėmis prieglobsčio teisėmis, taip pat atvykusių asmenų negrąžinimo principu.¹¹

1951 m. Ženevos konvencija ir 1967 m. protokolai dėl pabėgėlių statuso yra pagrindinis tarptautinis teisės aktas, apibrėžiantis, kas yra pabėgėliai, kokias teises jie turi ir kokius teisinius įsipareigojimus prisiima valstybės, suteikiančios jiems prieglobstį. Tačiau **Konvencija nenumato galimybės suteikti pabėgėlio statusą vien dėl klimato kaitos ar gyvenamosios aplinkos degradacijos – klimato poveikis paprastai nėra pakankamas pagrindas įgyti pabėgėlio statusą.**¹²

Vis dėlto būtų netikslu teigti, kad visi klimato kaitos paveikti asmenys automatiškai tampa ekonominiais migrantais arba, kad jie niekada negali pretenduoti į tarptautinę apsaugą. Konkrečiais atvejais gamtinės aplinkos lemiama paskata migruoti gali papildyti asmens persekiojimas, diskriminacija, konfliktai ar kiti nukrypimai nuo tarptautinės teisės ir žmogaus teisių normų. Todėl kiekvieno prieglobsčio prašytojo teisinė padėtis turi būti vertinama individualiai.¹³

2022 m. **NATO strateginėje koncepcijoje** klimato kaita pripažįstama kaip „križių ir grėsmių daugiklis“, taip pat pabrėžiamas jos poveikis saugumui, infrastruktūrai, karinių pajėgų funkcionavimui, humanitarinės pagalbos užtikrinimui ir stichinių nelaimių padarinių valdymui. Europos lygmeniu klimato

Ispanija pagrasino Italijai: davė 2 dienas. (2026 m. rugpjūčio 7 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/ispanija-pagrasino-italijai-dave-2-dienas-57-2739274>

Aštrėjant ginčui dėl migrantų krizės, Ispanija įveda patikrinimus keliautojams iš Italijos. (2026 m. rugpjūčio 8 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/astrejant-gincui-del-migrantu-krizes-ispanija-iveda-patikrinimus-keliautojams-is-italijos-57-2739376>

Broga, K. (2026 m. rugpjūčio 23 d.). Vicepremjeras: Italija iš Vokietijos nepriims neteisėtų migrantų. Prieiga per internetą:

https://www.respublika.lt/lt/naujienos/pasaulis/kitos_pasaulio_nauijenos/vicepremjeras-italija-is-vokietijos-nepriims-neteisetu-migrantu/

Jaruševičiūtė-Mockuvienė, G., Spurytė, V. (2026 m. rugpjūčio 8 d.). Kasčiūnas negailėjo karčių žodžių Ispanijai: tai didelė rizika Europos saugumui. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/politika/kasciunas-negailejo-karciau-zodziu-ispanijai-tai-didele-rizika-europos-saugumui-120285282>

Strimaitytė, R. (2026 m. rugpjūčio 13 d.). Po migrantų antplūdžio Seutoje – naujas Maroko perspėjimas. Prieiga per internetą:

<https://www.delfi.lt/naujienos/uzsienyje/po-migrantu-antpludzio-seutoje-naujas-maroko-perspejimas-120289359>

Norman, K. Micinski, N. R. (2026 m. rugpjūčio 5 d.). After Ceuta, Europe is once again mired in migration chaos of its own making. Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/after-ceuta-europe-is-once-again-mired-in-migration-chaos-of-its-own-making-289017>

¹¹ Zeravc, K., Maur, M. (2026 m. rugpjūčio 6 d.). Ceuta migrant crossings: are calls for stronger border controls from 22 member states in line with EU law? Prieiga per internetą: <https://theconversation.com/ceuta-migrant-crossings-are-calls-for-stronger-border-controls-from-22-member-states-in-line-with-eu-law-289062>

Whitaker, E., Vivekananda, J., Gomolka, J. (2025). Navigating Peace in a Changing Climate: Climate and Security Trend Analysis. Prieiga per internetą: <https://fpi.ec.europa.eu/system/files/2025-02/Climate%20Security%20Trend%20Analysis%201102.pdf>

¹² UNHCR. The 1951 Convention relating to the Status of Refugees and its 1967 Protocol. Prieiga per internetą:

<https://www.unhcr.org/media/1951-refugee-convention-and-1967-protocol-relating-status-refugees>

¹³ Žmogaus teisių grupės: per migrantų antplūdį į Seutą žuvo 140 žmonių. (2026 m. rugpjūčio 8 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3015017/zmogaus-teisiu-grupes-per-migrantu-antpludi-i-seuta-zuvo-140-zmonių?srsltid=AU7gw4X-OnQPf3-hl1JykYi2-sApzUFVNk9cUH1Bc9nMGeieyYLYCf>

Krizei sušvelninti Ispanija plečia migrantų prieglaudą Seutoje. (2026 m. rugpjūčio 20 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/krizei-susvelninti-ispanija-plecia-migrantu-prieglaudas-seutoje-57-2746976>

Žimantaitė, G. (2026 m. rugpjūčio 10 d.). Katelinas: ES Migracijos ir prieglobsčio paktas apriboja pasienio tarnybas. (2026 m. rugpjūčio 10 d.). Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/lietuvoje/katelinas-es-migracijos-ir-prieglobscio-paktas-apriboja-pasienio-tarnybas-120287900>

Lietuvos teismas pasiekė pirmoji byla dėl ES Migracijos pakto taikymo: atmetė migranto skundą. (2026 m. rugpjūčio 17 d.). Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/lvat-pasieke-pirmoji-byla-del-es-migracijos-pakto-taikymo-teismas-atmete-migranto-skunda-56-2744676>

Ruanda preliminarai derasi su Europos šalimis dėl migracijos. (2026 m. rugpjūčio 8 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/ruanda-preliminarijai-derasi-su-europos-salimis-del-migracijos-57-2739486>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

ir aplinkos dimensija į platesnį saugumo bei atsparumo vertinimą integruojama **ES Strateginiame kompase** (angl. *Strategic Compass for Security and Defence*) – 2022 m. kovo mėnesį patvirtintoje pirmojoje Bendrijos saugumo ir gynybos strategijoje ateinančiam dešimtmėčiui.¹⁴

Negalima teigti, kad aptartieji dokumentai nustato vieną „klimato migracijos karinę doktriną“, veikiau įtvirtina platesnį klimato ir saugumo sąveikos vertinimą. Todėl esama pagrindo klimato saugumo klausimus įtraukti į ankstyvojo perspėjimo, strateginio prognozavimo, infrastruktūros atsparumo ir civilinio karinio planavimo sistemas.¹⁵

4. Klimato migracijos poveikis Lietuvai ir Baltijos regionui: netiesioginės rizikos ir scenarijai

Lietuvai klimato ir migracijos sąveika iš esmės yra netiesioginė saugumo problema. Didėjantis gyventojų pažeidžiamumas kituose regionuose gali ilgainiui keisti migracijos spaudimo struktūrą ES kaimynystėje, tačiau konkrečių atvykstančiųjų srautų į Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes masto negalima prognozuoti remiantis vien klimato rodikliais.¹⁶

Didesnę tiesioginę reikšmę mūsų šalies saugumui turi migrantų instrumentalizavimo rizika pasienyje su Baltarusija ir platesni šios valstybės bei Rusijos hibridinių veiksmų scenarijai. Todėl būtina palaikyti

¹⁴ European Union. (2022). A Strategic Compass for Security and Defence – For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security. Prieiga per internetą:

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

European Parliament. (2022). The future of climate migration. Prieiga per internetą:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729334/EPRS_ATA\(2022\)729334_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729334/EPRS_ATA(2022)729334_EN.pdf)

European Commission. (2023 m. birželio 28 d.). Joint Communication to the European Parliament and the Council. Prieiga per internetą:

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/JOIN_2023_19_1_EN_ACT_part1_v7.pdf

¹⁵ Talo, T. (2026 m. balandžio 2 d.). Climate security, migration and fragility. Prieiga per internetą:

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC146054>

European Commission. (2023 m. birželio 28 d.). Joint Communication to the European Parliament and the Council. Prieiga per internetą:

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/JOIN_2023_19_1_EN_ACT_part1_v7.pdf

Valiūnas, T. (2026 m. rugpjūčio 8 d.). Nuo Seutos iki pasienio su Baltarusija: ar po šių krizių ES išliks tokia pati? Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3013181/nuo-seutos-iki-pasienio-su-baltarusija-ar-po-siu-krizi-uz-es-isliks-tokia-pati>

Szenes, Z. (2023). Reinforcing deterrence: assessing NATO's 2022 Strategic Concept. Prieiga per internetą:

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14751798.2023.2270230>

Farhan, A., Kossmann, S., van Rij, A. (2023). Preparing NATO for climate-related security challenges. Prieiga per internetą:

<https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2023-09/2023-07-05-preparing-nato-climate-security-challenges-farhan-et-al.pdf>

Meloni ir Frederiksen įspėja dėl „nekontroliuojamos imigracijos“ į Europą. (2026 m. rugpjūčio 10 d.). Prieiga per internetą:

https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3017276/meloni-ir-frederiksen-ispeja-del-nekontroliuojamos-migracijos-i-europa?srsltid=AU7gw4XXQZVxtxBk0BpPUBMFMLgmzuYp_7Zybk2MQB-r_KhXINVKISX

Stankevičius, E. (2026 m. rugpjūčio 11 d.). Italija ir Danija spaudžia ES griežtinti migracijos politiką: mus vienija noras apsaugoti Europą.

Prieiga per internetą: <https://www.kaipkada.lt/naujienos/italija-ir-danija-spaudzia-es-griezinti-migracijos-politika-mus-vienija-noras-apsaugoti-europa-2236794/>

Bajarūnas, E. (2026 m. rugpjūčio 6 d.). Nelegali migracija: ieškome europinio atsakymo. Prieiga per internetą:

<https://www.delfi.lt/news/ringas/lt/nelegali-migracija-ieskokime-europinio-atsakymo-120286473>

Aleškaitienė, Ž. (2026 m. rugsėjo 17 d.). Von der Leyen paskelbė apie greitojo reagavimo priemonių sistemą migracijos srityje. Prieiga per internetą:

<https://www.delfi.lt/naujienos/uzsienyje/leyen-paskelbe-apie-greitojo-reagavimo-priemoniu-sistema-migracijos-srityje-120305383>

Ursula von der Leyen: Europa taps prisitaikymo prie klimato kaitos technologijų lydere. (2026 m. rugsėjo 16 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/mokslas-ir-it/11/3054137/ursula-von-der-leyen-europa-taps-prisitaikymo-prie-klimato-kaitos-technologiju-lydere>

¹⁶ Strimaitytė, R. (2026 m. rugpjūčio 28 d.). Latvija: Minskas žino apie migrantų tunelius. Kauno diena. Prieiga per internetą:

<https://kauno.diena.lt/naujienos/pasaulis/konfliktai-nelaimės/latvija-minskas-zino-apie-migrantu-tunelius-1772162>

Lietuvos ir Estijos premjerai: Baltarusijos elgesys nesikeičia, pagrindo švelninti sankcijas nėra. (2026 m. rugpjūčio 27 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/lietuvsdiena/aktualijos/2026/08/27/news/lietuvs-ir-estijos-premjerai-baltarusijos-elgesys-nesikeicia-pagrindo-svelninti-sankcijas-nera-43736784>

Valstybės sienos apsaugos tarnyba. (2026 m. rugpjūčio 28 d.). Antrą kartą Lietuvoje neteisėtai atsidūręs afrikietis nesėkmingai mėgino

apsimesti Belgijos piliečiu. Prieiga per internetą: <https://vsat.lrv.lt/naujienos/antrakt-lietuvoje-neteisetai-atsidures-afrikietis-nesekmingai-megino-apsimesti-belgijos-pilieciu-foto-vr1/>

pajėgumą vienu metu valdyti incidentus pasienyje, teikti būtinaįj humanitarinį atsaką ir išlaikyti dėmesį pagrindinėms karinėms grėsmėms.¹⁷

Įsivaliojus ES Migracijos ir prieglobsčio paktui Lietuva įsitraukia į naująją **privalomą lankstaus**

solidarumo sistemą.¹⁸ Pagal šį mechanizmą valstybė narė gali pasirinkti vieną arba kelias solidarumo formas:

- **relokaciją** – prieglobsčio prašytojų perkėlimą iš migracijos spaudimą patiriančios ES šalies;
- **finansinius įnašus** – nustatyto dydžio išmokas (apie 20 000 eurų už vieną neperkeltą asmenį) į bendrą ES fondą, skirtą migracijos ir sienos valdymo projektams;
- **operatyvinę ir techninę pagalbą** personalu, sienos apsaugai reikalinga įranga ar paslaugomis vykdant migrantų grąžinimo procedūras.

¹⁷ Latvijos ir Baltarusijos pasienyje aptiktas migrantų iškastas tunelis. (2026 m. rugpjūčio 11 d.). Prieiga per internetą: <https://kauno.diena.lt/naujienos/pasaulis/konfliktai-nelaimes/latvijos-ir-baltarusijos-pasienyje-aptiktas-migrantu-tunelis-1769594>
Kudors, A. (2018). Regional Security of the Baltic States: Challenges and Solutions. Prieiga per internetą: https://apcc.lv/wp-content/uploads/2024/11/A.Kudors_RegionalSecurity2018-1.pdf

Latvijoje netoli Baltarusijos sienos rastas dar vienas migrantų tunelis. (2026 m. rugpjūčio 21 d.). Prieiga per internetą: <https://diena.lt/naujienos/pasaulis/konfliktai-nelaimes/latvijoje-netoli-baltarusijos-sienos-rastas-dar-vienas-migrantu-tunelis-1771104>
Latvijos pasieniečiai įspėja: jei Baltarusija padidins migrantų srautą, su juo nesusidors. (2026 m. rugpjūčio 6 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000824015/latvijos-pasienieciai-ispeja-jei-baltarusija-padidins-migrantu-srauta-su-juo-nesusidors>
Saugumo išbandymai Latvijos pasienyje: du pasieniečiai kartais turi sulaikyti 20 migrantų. (2026 m. rugpjūčio 20 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3027367/saugumo-isbandymai-latvijos-pasienyje-du-pasienieciai-kartais-turi-sulaikyti-20-migrantu>
Padėti kovoti su neteisėta migracija į Latviją išvyko dar kelios dešimtys šalies pasieniečių. (2026 m. rugpjūčio 13 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2026/08/13/news/padeti-kovoti-su-neteiseta-migracija-i-latvija-isvyko-dar-kelios-desimtys-salies-pasienieciu-43521314>

Martinkutė, I. (2026 m. liepos 6 d.). Martynas Katelinas: neteisėtų migrantų grąžinimas į Latviją pastaruoju metu sumažėjo perpus. Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktuali/lietuva/martynas-katelinas-neteisetu-migrantu-grazinimas-i-latvija-pastaruoju-metu-sumazejo-perpus-56-2738106>

Perminas, P. (2026 m. rugpjūčio 20 d.). M. Sinkevičius: matome pažangą valdant antrinės migracijos srautus iš Latvijos. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/3027112/m-sinkevicius-matome-pazanga-valdant-antrines-migracijos-srautus-is-latvijos>

M. Sinkevičius: antrinės migracijos iš Latvijos srautai mažėja, situacija normalizuojasi. (2026 m. rugpjūčio 21 d.). Prieiga per internetą: <https://www.laikas.lt/m-sinkevicius-antrines-migracijos-is-latvijos-srautai-mazeja-situacija-normalizuojasi-271757/>

Žimantaitė, G. (2026 m. rugpjūčio 12 d.). Vidaus reikalų ministras: tai naujas reiškinys. Prieiga per internetą: <https://diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/vidaus-reikalu-ministras-tai-naujas-reiskinys-1769847>

Bakaitė, J. (2026 m. rugpjūčio 19 d.). Kas vyksta Latvijoje: ar pasitaiko susirėmimų su migrantais ir kodėl mažėja rusiško radijo. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3024369/kas-vyksta-latvijoje-ar-pasitaiko-susiremimu-su-migrantais-ir-kodel-mazeja-rusisko-radijo>

Suomijos pasieniečiai: šalis tapo tranzito maršrutu Rytų Afrikos migrantų kontrabandininkų tinklui. (2026 m. rugpjūčio 7 d.). Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktuali/pasaulis/suomijos-pasienieciai-salis-tapo-tranzito-marsrutu-rytu-afrikos-migrantu-kontrabandininku-tinklui-57-2739044>

Suomijos pasieniečiai: šalis tapo tranzito maršrutu migrantų kontrabandininkams. (2026 m. rugpjūčio 7 d.). Kauno diena. Prieiga per internetą: <https://kauno.diena.lt/naujienos/pasaulis/konfliktai-nelaimes/suomijos-pasienieciai-salis-tapo-tranzito-marsrutu-migrantu-kontrabandininkams-1769201>

Prašoma NSGK tirti, ar Lietuvos antrojo muftiato veikla nekelia grėsmės saugumui. (2026 m. rugpjūčio 20 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/3027031/prasoma-nsgk-tirti-ar-lietuvos-antrojo-muftiato-veikla-nekelia-gresmes-saugumui>

Vilniaus širdyje nacionalistų eiseną užpuolė kelios dešimtys žmonių: įsikišo policija. (2026 m. rugpjūčio 23 d.). Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktuali/nusikaltimaiirnelaimes/vilniaus-sirdyje-nacionalistu-eisena-uzpuole-kelios-desimtys-zmoniu-isikiso-policija-59-2748458>

¹⁸ European External Action Service. (2022 m. lapkričio 16 d.). Joint Progress Report on Climate, Defence and Security (2020-2022): Implementing the Climate Change and Defence Roadmap and the Concept for an Integrated Approach on Climate Change and Security. Prieiga per internetą: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/WK-15770-2022-INIT/en/pdf>

EUAA. (2026). Government approves amendments to the Law to implement the EU Pact on Migration and Asylum. Prieiga per internetą: <https://dip.euaa.europa.eu/developments/lithuania/government-approves-amendments-law-implement-eu-pact-migration-and-asylum>

Lietuva ir Kipras sutarė, kaip įgyvendins 58 migrantų perkėlimą pagal ES Migracijos paktą. (2026 m. birželio 12 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2958358/lietuva-ir-kipras-sutare-kaip-igyvendins-58-migrantu-perkelima-pagal-es-migracijos-pakta?srsltid=AU7gw4VQklRaA2nFHNqFTVSqt0eZ11YdcvUo3sOpK6Z1ck2IKtA6r27>

Lithuania to accept half of EU-assigned refugees next year, pay for rest. (2025 m. gruodžio 3 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2764319/lithuania-to-accept-half-of-eu-assigned-refugees-next-year-pay-for-rest>

Aplinkos projektų valdymo agentūra. Development cooperation. Prieiga per internetą: <https://apva.lrv.lt/en/project-implementation/international-projects/development-cooperation/>

Žmogaus teisių stebėjimo institutas. (2024 m. gruodžio 18 d.). Naujas ES Migracijos ir prieglobsčio paktas skatina Lietuvą pokyčiams. Prieiga per internetą: <https://hrmi.lt/naujas-es-migracijos-ir-prieglobscio-paktas-skatina-lietuva-pokyciams/>

Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje. (2026 m. birželio 12 d.). Pradedamas taikyti Migracijos ir prieglobsčio paktas. Prieiga per internetą: https://lithuania.representation.ec.europa.eu/news/pradedamas-taikyti-migracijos-ir-prieglobscio-paktas-2026-06-12_lt

Europos migracijos tinklas. (2026 m. birželio 17 d.). Pradėtas taikyti ES Migracijos ir prieglobsčio paktas. Prieiga per internetą: <https://www.emn.lt/naujienos/pradetas-taikyti-es-migracijos-ir-prieglobscio-paktas/>

Lietuva, jei patirtų migrantų instrumentalizavimo atvejį ar kitą kritinę situaciją, taip pat įgytų teisę prašyti analogiškos kitų Bendrijos valstybių paramos arba atleidimo nuo metinių įnašų.

Pagal ES nustatytą formulę, Lietuvai tenkanti metinė kvota – maždaug **158 perkeliama asmenys arba apytiksliai 3,16 mln. eurų finansinis ekvivalentas**. Viešajame diskurse ir politinėse diskusijose svarstytas vadinamasis „50/50 modelis“ – siūlymas metinę perkeliama asmenų kvotą padalyti perpus, tai yra priimti 79 migrantus, o už kitus 79 pervesti 1,58 mln. eurų įnašą. Tiesa, toks modelis tėra vienas iš galimų variantų, o ne teisiškai fiksuotas nekintamas nacionalinis įsipareigojimas. Konkretūs Lietuvos sprendimai priklausys nuo kasmetinių administracinių, finansinių, saugumo bei apgyvendinimo pajėgumų ir faktinės padėties prie šalies sienų vertinimo.

Neatmestina, kad Baltijos regionas dėl santykinai vėsnio klimato ir gausesnių gėlo vandens išteklių ilgalaikėje perspektyvoje gali įgyti tam tikrą patrauklumą, palyginti su kai kuriomis kitomis Žemės teritorijomis. Tačiau **teigti, kad regionas taps „klimato prieglobsčio zona“, šiuo metu būtų spekuliatyvu**.¹⁹ Jo patrauklumą ateityje lems ne vien gamtinės sąlygos, bet ir ekonominės galimybės, būsto pasiūla, viešųjų paslaugų prieinamumas, integracijos politika, geopolitinio saugumo ir migracijos reguliavimas. Todėl tikslinga vertinti kelis scenarijus – nuo riboto papildomo mobilumo iki didesnio regiono patrauklumo tam tikroms gyventojų grupėms.

Po 2021 m. migracijos krizės Lietuva sustiprino sienos apsaugos, techninio stebėjimo, teisinio reguliavimo ir tarpžinybinio krizių valdymo pajėgumus. Vis dėlto konkrečius infrastruktūros rodiklius – fizinio barjero ilgį, techninio stebėjimo aprėptį ir kitas priemones – būtina nuolat tikslinti pagal oficialius Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Vidaus reikalų ministerijos ir kitų atsakingų institucijų duomenis.²⁰

¹⁹ Snarskis, L. (2026 m. rugpjūčio 6 d.). Kaip demografiniai pokyčiai jau keičia kainas ir atlyginimus: kam ruoštis per artimiausius 10 metų. Prieiga per internetą: <https://ekonomika.lt/kaip-demografiniai-pokyciai-jau-keicia-kainas-ir-atlyginimus-kam-ruostis-per-artimiausius-10-metu-77600/>

Snarskis, L. (2026 m. rugpjūčio 6 d.). Kaip demografiniai pokyčiai keičia ekonomiką: kas laukia darbo rinkos ir viešųjų finansų. Prieiga per internetą: <https://ekonomika.lt/kaip-demografiniai-pokyciai-keicia-ekonomika-kas-laukia-darbo-rinkos-ir-viesuju-finansu-77603/>

Užsienytė-Četkauskienė, J. (2026 m. rugsėjo 18 d.). Stebuklas neįvyks: Baltijos šalims – dešimtmečių iššūkis dėl demografijos. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/lietuvoje/stebuklas-neivyks-baltijos-salims-desimtmečiu-issukis-del-demografijos-120287421>

Labanauskas, E. (2026 m. rugpjūčio 21 d.). ES ant lūžio slenkščio: gyventojų mažėjimo bėdų neišspręs tik migracija ar gimstamumas. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2989248/es-ant-luzio-slenkscio-gyventuju-mazejimo-bedos-neisspres-tik-migracija-ar-gimstamumas>

Bružas, M. (2026 m. rugpjūčio 22 d.). Bijome, kad migrantai užims mūsų miestus, o kas, jeigu jie tiesiog neatvyks? Prieiga per internetą: <https://www.kaipkada.lt/iditybes/bijome-kad-migrantai-uzims-musu-miestus-o-kas-jeigu-jie-tiesiog-neatvyks-229636/>

Prezidento pataisoms dėl imigrantų įsidarbinimo – kritika ir iš profsąjungų. (2026 m. rugpjūčio 18 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/prezidento-pataisoms-del-imigrantu-idarbinimo-kritika-ir-is-profsajungu-662-2742838>

Inga Ruginiene: nėra pagrindo didinti užsieniečių įdarbinimo kvotos kitiems metams. (2026 m. rugpjūčio 24 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/inga-ruginiene-nera-pagrindo-didinti-uzsienieciu-idarbinimo-kvotos-kitiems-metams-662-2748786>

Paškovskytė, E. (2026 m. rugpjūčio 25 d.). Užimtumui pasiekus piką, analitikas perspėja: politikų įprotis didinti išlaidas turi baigtis. Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/uzimtumui-pasiekus-pika-analitikas-perspeja-politiku-iprotis-didinti-islaidas-turi-baigtis-662-2749848>

²⁰ Paškovskytė, E. (2026 m. rugsėjo 1 d.). Migracijos departamento vadovė: užsieniečių įdarbinimo kvota – proporcinga. Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/migracijos-departamento-vadove-uzsienieciu-idarbinimo-kvota-proporcinga-662-2754418>

Martinkutė, I. (2026 m. rugpjūčio 31 d.). Demokratų lyderis: migracijos politika yra chaotiška, būtina aiškiai nustatyti valstybės prioritetus. Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/demokratu-lyderis-migracijos-politika-yra-chaotiska-butina-aiskiai-nustatyti-valstybes-prioritetus-56-2753840>

Jursevičius, D. (2026 m. rugpjūčio 31 d.). Veryga apie lėšas gynybai: turime kalbėti ne apie didesnį procentą, o apie realų poreikį. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/3038374/veryga-apie-lesas-gynybai-turime-kalbeti-ne-apie-didesni-procenta-o-apie-realu-poreiki>

Susiklosčius didelio masto migracijos srautų scenarijui, svarbios būtų ne vien fizinės sienos apsaugos priemonės, bet ir atvykstančių asmenų registravimo, sveikatos priežiūros, apgyvendinimo, vertimo paslaugų, prieglobsčio procedūrų bei viešosios tvarkos užtikrinimo galimybės.

Ivairūs migrantų integracijos Lietuvoje aspektai nagrinėti dvigubose LNB analitinėse apžvalgose Z-2026-5 ir Z-2026-5,²¹ Z-2026-6 ir Z-2026-7²².

5. Apibendrinimas ir akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

Klimato kaita gali reikšmingai transformuoti pasaulinę saugumo aplinką, tačiau jos poveikis migracijos procesams, valstybių konfliktams ir geopolitiniam stabilumui yra netiesioginis, kontekstinis ir priklausomas nuo kitų struktūrinių veiksnių. Remiantis moksliskai pagrįstais vertinimais rekomenduojama vengti linijinio modelio, pagal kurį klimato kaita savaime ir neišvengiamai lemia masinę tarptautinę migraciją, konfliktus ar valstybių žlugimą.

Pagrindinė analitinė įžvalga Lietuvai būtų ta, kad klimato, migracijos ir saugumo sąveika turi būti vertinama kaip scenarijų ir rizikų sistema. Globalūs ekologiniai pokyčiai gali didinti dalies planetos gyventojų pažeidžiamumą ir keisti mobilumo struktūras, o autoritariniai režimai tam tikromis aplinkybėmis gali išnaudoti tokias aplinkybes politiniam ir hibridiniam demokratinių valstybių spaudimui. Tačiau migrantų instrumentalizavimo ir klimato nulemtu mobilumo aspektus reikėtų analitiškai atskirti.

Klimato migracijos kontekste **Lietuvos atsparumo politika turėtų remtis keturiais principais: (1) integruotu klimato ir saugumo rizikų prognozavimu, (2) pakankamais sienos apsaugos, humanitarinio reagavimo ir prieglobsčio sistemos pajėgumais, (3) regioninio ir ES lygmens solidarumu, (4) visuomenės atsparumu dezinformacijai ir poliarizacijai.** Toks požiūris leistų išvengti tiek grėsmės nuvertinimo, tiek nepagrįsto klimato determinizmo.²³

Akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

- Į nacionalinio saugumo strateginį planavimą turi būti integruotas klimato ir saugumo sąveikos vertinimas, tačiau klimato kaitos dėmens nereikėtų apibrėžti kaip migracijos ar potencialaus konflikto autonominės priežasties. Svarbu stiprinti strateginio prognozavimo ir ankstyvojo

Gudavičius, S. (2026 m. rugsėjo 30 d.). Migracijos valdymas – tarp nacionalinio saugumo iššūkių kūjo ir verslo interesų priekalo. Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2026/10/01/migracijos-valdymas-tarp-nacionalinio-saugumo-issukiu-kujo-ir-verslo-interesu-priekalo-590661>

²¹ Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2026). Migrantų integracija Lietuvoje: teisiniai pagrindai, darbo rinka ir švietimas (Z-2026-4 ir Z-2026-5). Prieiga per internetą: https://www.lnb.lt/images/public/documents/analitines-apzvalgos/z-2026-4_ir_z-2026-5.pdf

²² Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2026). Migrantų integracija Lietuvoje: solidarumas, kultūra ir nacionalinis saugumas (Z-2026-6 ir Z-2026-7). Prieiga per internetą: https://www.lnb.lt/images/public/documents/analitines-apzvalgos/z-2026-6_ir_z-2026-7.pdf

²³ Analitikai: migrantų antplūdį į Seutą paskatino internete skelbiama dezinformacija. (2026 m. rugpjūčio 6 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/3013343/analitikai-migrantu-antpludi-i-seuta-paskatino-internete-skelbiama-dezinformacija?srsltid=AU7gw4XEBQ34rJEDzkipMTenKFcr6aRlyqw8td34-A3Qh8eagTgXn4u>
Trunov, I. (2026 m. rugpjūčio 21 d.). Užsieniečiai Lietuvoje: tarp baimės antraščių ir realybės. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pozicija/679/3027261/ivan-trunov-uzsienieciai-lietuvoje-tarp-baimes-antrasciu-ir-realybes>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

perspėjimo sistemas, įtraukiant klimato, apsirūpinimo maistu, konfliktų, migracijos ir geopolitinių rizikų indikatorius. Taip pat reguliariai rengti tarpžinybines pratybas, modeliuojančias hibridinio spaudimo, masinio žmonių judėjimo, dezinformacijos ir kitų saugumo krizių kombinacijas. Būtina užtikrinti, kad sienos atsparumo priemonės būtų derinamos su aiškiais humanitariniais ir teisiniais veikimo protokolais.

- Tarptautinio ir regioninio bendradarbiavimo srityje būtina plėtoti Baltijos ir Šiaurės šalių bei kitų Rytinio flango partnerių informacijos ir situacinio vertinimo duomenų mainus, taip pat stiprinti bendras išorės sienų technologijų, situacinio stebėjimo ir krizių valdymo iniciatyvas Bendrijos bei regioniniu formatu. Svarbu skatinti ilgalaikį ES atsparumo didinimo priemonių finansavimą, apimančią ne tik fizinę infrastruktūrą, bet ir atvykstančių asmenų registravimo, humanitarinio reagavimo bei migrantų integracijos pajėgumus. Pažeidžiamų regionų atsparumą didinant per vystomojo bendradarbiavimo ir ES „Global Gateway“ iniciatyvas derėtų vengti supaprastintos prielaidos, kad tokios investicijos tiesiogiai stabdo migraciją.
- Reikšmingas yra vidaus politikos ir visuomenės atsparumo stiprinimo aspektas. Šalyje svarbu plėtoti modulinį atvykstančiųjų priėmimo ir apgyvendinimo rezervą, kurį būtų galima greitai aktyvuoti skirtingo masto krizių metu, taip pat optimizuoti skaitmeninius sprendimus ir stiprinti prieglobsčio procedūrų administracinius pajėgumus, kartu užtikrinant individualų migrantų teisinės padėties vertinimą. Būtina ugdyti gyventojų atsparumą dezinformacijai ir gerinti strateginę komunikaciją – ypač svarbu apriboti pastangas išnaudoti migracijos temą visuomenės poliarizacijai. Savivaldos lygiu aktualu rengti migrantų integracijos pajėgumų planus, apimančius lietuvių kalbos mokymą, užimtumą, švietimą, sveikatos paslaugas ir teritorinės segregacijos prevenciją.